

แนวทางการจัดสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

GUIDELINES FOR ESTABLISHING THE HOMESTAY ACCOMMODATIONS
IN BANG PHLI DISTRICT, SAMUT PRAKAN PROVINCE

อนุชิต จันทรโรทัย

Anuchit Jantararotai

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Faculty of Management Science, Dhonburi Rajabhat University

Received: April 18, 2023 / Revised: August 9, 2023 / Accepted: August 29, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ และสภาพทั่วไปของโฮมสเตย์ที่ยังให้บริการ 2) ศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในลักษณะเฉพาะโฮมสเตย์ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ 3) สำรวจแนวทางการสร้างโฮมสเตย์ให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยในเชิงปริมาณได้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจเกี่ยวกับที่พักใกล้เคียงกับที่พักแบบโฮมสเตย์โดยการเลือกเจาะจง จำนวน 35 แห่ง และที่พักตามมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยที่คงมีอยู่ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ และแบบสอบถามความต้องการที่มีต่อที่พักโฮมสเตย์กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในเชิงคุณภาพมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี เช่น การสังเกตและการสนทนาเป็นทางการโดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 26 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลสภาพทั่วไปโดยส่วนใหญ่ด้านที่พักสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 1-3 คน ต่อห้อง/หลัง ด้านอาหารและเครื่องดื่มใช้วัสดุ/วัตถุดิบท้องถิ่น มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มียาสามัญประจำบ้าน และเครื่องมือปฐมพยาบาลที่มีสภาพใช้ได้ทันที เจ้าของบ้านและสมาชิกให้การต้อนรับที่อบอุ่น มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ แต่ยังไม่มียารายการนำเที่ยวที่ชัดเจน มีการดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น มีผลิตภัณฑ์จากชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึกของฝาก แต่ยังไม่มีการจัดทำของที่ระลึกที่เป็นสัญลักษณ์ของชุมชน มีการรวมกลุ่มของชาวบ้านแต่ยังไม่มีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการที่พัก ส่วนการประชาสัมพันธ์มีเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนด้วยตนเอง

ในส่วนความต้องการของนักท่องเที่ยวในลักษณะเฉพาะโฮมสเตย์พบว่า ระดับความต้องการภาพรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับแนวทางการสร้างโฮมสเตย์ให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของชุมชนพบว่า ควรจัดทำเลโใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและมีเนื้อที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรม มีบรรยากาศความร่มรื่นไม่ต้องปรุงแต่งคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของบ้านพัก ควรนำอัตลักษณ์และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนมาปรับใช้ในการตกแต่งโฮมสเตย์หรือพื้นที่ส่วนกลาง และอยู่ในสถานที่ที่เข้าถึงไม่ลำบากมากนัก มีประวัติความเป็นมาของชุมชน เรื่องเล่า มีกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้ มีเมนูอาหารจากวัตถุดิบท้องถิ่น มีแหล่งจำหน่าย

วัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ และสินค้าในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง เป็นจุดร่วมหรือศูนย์รวมของความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน มีมาตรฐานที่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของกรมการท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการที่ปัก ก่อให้เกิดรายได้ของชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การสร้างที่พักโฮมสเตย์ การท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสมุทรปราการ

Abstract

The purposes of this study were (1) to study the demographic characteristics of entrepreneurs who provide homestay accommodations and the general condition of homestay accommodations that are still available in Bang Phli district, Samut Prakan province; (2) to study the needs of tourists for homestay accommodations; and (3) to develop the guidelines for establishing the homestay accommodations appropriate for the identity of community in Bang Phli district, Samut Prakan province. This research was a mixed-method research involving quantitative and qualitative research methodologies. In the quantitative research, a survey questionnaire was used to collect data from 35 purposively selected homestay accommodations still available in Bang Phli district, Samut Prakan province. Also, a questionnaire was used to collect data on the needs for homestay accommodation from 400 samples of tourists. Research data were statistically analyzed with the use of the frequency, percentage, mean, and standard deviation. In the qualitative research, there were several ways of data collection such as observation and informal conversation by in-depth interviewing of 25 key research informants. Research data were analyzed with content analysis.

The research findings revealed that most of the accommodations could accommodate 1-3 tourists per room/house; in the aspect of food and beverage, local materials/raw materials were used to prepare food and beverage; there was the first aid service with common household medicines and first aid devices in good condition for tourists; the hosts and their members provided warm hospitality to tourists; there were interesting tourist attractions in the area but there was no clear touring program; there were community products to be bought as souvenirs but there was still no production of souvenirs that were the community symbols; there was the combining into groups of the villagers but there was still no combining into groups of homestay entrepreneurs; as for the public relations, there were printed pamphlets for tourists to make sightseeing in the community by themselves.

Regarding the needs of the specific group of homestay tourists, it was found that their overall need was at the high level. As for the guidelines for establishing the homestay accommodations appropriate for the community identity, it was suggested that they should be located close to community tourist attractions and have enough areas for doing activities; they should have a pleasant atmosphere without any decorated environment while maintaining

the identity of the dwelling place; the local identity products should be used to decorate the common area of the homestay accommodation; the homestay accommodation should be located in the areas that are not difficult to access; there should be the historical background of the community, folklores, and activities so that the tourists could perceive and learn; there should be menus of local foods made from local raw materials; there should be a place to sell raw materials, materials and goods in the area or nearby areas that serve as a meeting point or the center of cooperation and collaboration of community people; the accommodations should comply to the standards of the tourist committee that can be applied to be suitable with the context of the community; and the philosophy of sufficiency economy should be applied in administration and management of the accommodations to generate sustainable incomes for the community.

Keywords: Creating Homestay Accommodation, Community-based Tourism, Samut Prakan

บทนำ

จากสถานการณ์โรคระบาดไวรัสโควิด 19 ที่ทวีความรุนแรงและแพร่ระบาดไปทั่วโลกนั้น กระทบต่อการท่องเที่ยวอย่างมหาศาล เป็นเหตุให้รัฐบาลหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยต้องมีมาตรการที่เข้มข้นในการควบคุมการเดินทางไปต่างประเทศและการเดินทางเข้าประเทศของชาวต่างชาติที่มาจากพื้นที่เสี่ยง เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสภายในประเทศของตน

การจะเร่งฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวหลังวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 นั้น จะต้องนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 มาประกอบการดำเนินงาน ซึ่งการจะพัฒนาภาคการท่องเที่ยวให้มั่นคงและยั่งยืนต้องมาจากฐานราก โดยเฉพาะการพัฒนาชุมชนซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สำคัญอีกทางหนึ่งด้วย (Office of the National Economic and Social Development Council, 2023)

การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวชุมชนของตนเอง ซึ่งชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวร่วมกัน โดยนำ

สิ่งที่น่าสนใจที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ พร้อมทั้งพัฒนาคนในชุมชนให้มีความรู้ การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ การเป็นเจ้าบ้านที่ดี รวมไปถึงธุรกิจบริการทางการท่องเที่ยว เช่น บริการรถนำเที่ยว บริการร้านอาหาร บริการนำเที่ยว ขยายของที่ระลึกและที่ขาดไม่ได้คือ การบริการด้านที่พัก เป็นต้น (Panalaisampan, 2016)

โฮมสเตย์ (Homestay) เป็นการบริการด้านที่พักของการท่องเที่ยวชุมชนรูปแบบหนึ่ง เป็นการที่นักท่องเที่ยวพักอาศัยในบ้านหลังเดียวกับเจ้าของบ้าน เพื่อเรียนรู้เอกลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น ๆ (Department of Tourism, 2015)

การจัดการที่พักแบบโฮมสเตย์เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน แต่ที่ผ่านมามีโฮมสเตย์หลายแห่งยังขาดความร่วมมือและแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานและใช้ทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ บางแห่งยังเกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเองจากการเปิดรับวัฒนธรรมอื่นจากนักท่องเที่ยว ซึ่งถือว่าไม่ตรงวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ที่มุ่งการใช้เอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นจุดขายแก่นักท่องเที่ยว

ดังนั้นจึงควรมีการวางแผนทางที่เหมาะสมในการจัดทำที่พักแบบโฮมสเตย์ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรมท้องถิ่น และให้เกิดความร่วมมือของคนในชุมชน อันจะเป็นแนวทางที่นำไปสู่การพัฒนาและสร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่ชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป โดยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาวิจัยในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการนั้นมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวและมีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยั่งยืนได้ในอนาคต โดยมีแหล่งท่องเที่ยว เช่น วัดบางพลีใหญ่ใน วัดบางพลีใหญ่กลาง ตลาดน้ำโบราณบางพลี (Tourism Authority of Thailand, 2023) และมีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ทั้งชุมชนตลาดโบราณบางพลี และชุมชนบ้านบางกะอี่ซึ่งสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และเริ่มมีนักท่องเที่ยวจากพื้นที่อื่น ๆ เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่แห่งนี้ จากการสำรวจพื้นที่ของนักวิจัยในเขตอำเภอบางพลี พบว่า ที่พักแบบโฮมสเตย์ยังมีไม่มากนัก และส่วนใหญ่ไม่ได้มีการบริหารจัดการในรูปโฮมสเตย์ที่แท้จริง แต่เป็นการบริหารจัดการที่พักในรูปแบบโฮมลอจหรือรีสอร์ทเสียมากกว่า โฮมสเตย์หลายแห่งขาดความรู้ในการบริหารจัดการ บางแห่งยังไม่ได้มาตรฐาน บางแห่งสร้างที่พักขึ้นมาใหม่เพื่อการพาณิชย์ ซึ่งผิดวัตถุประสงค์ของที่พักแบบโฮมสเตย์ รวมถึงยังขาดทักษะและแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงานทำให้ที่พักแบบโฮมสเตย์ไม่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่เท่าที่ควร

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยในศักยภาพของการพัฒนารูปแบบที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งจะเป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยวให้กับชุมชน โดยการนำเสนอแนวทางการจัดสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ที่ได้มาตรฐานและเหมาะสมกับชุมชน เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ชุมชนอีกทางหนึ่ง และเป็นตัวอย่างในการสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ให้แก่ชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ และสภาพทั่วไปของโฮมสเตย์ที่ยังให้บริการในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยวในลักษณะเฉพาะโฮมสเตย์ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
3. เพื่อสำรวจแนวทางการสร้างโฮมสเตย์ให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับที่พักแบบโฮมสเตย์

Department of Tourism (2015) ได้ให้ความหมายของโฮมสเตย์ไว้ว่า การท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่นักท่องเที่ยวต้องพักอาศัยอยู่กับเจ้าของบ้านชายคาเดียวกัน โดยนำพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านมาดัดแปลงให้นักท่องเที่ยวพักได้ชั่วคราวได้ไม่เกิน 4 ห้อง มีผู้พักอาศัยรวมกันไม่เกิน 20 คน จัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกตามความเหมาะสม โดยมีค่าตอบแทน

Department of Tourism (2015) ได้แบ่งมาตรฐานของโฮมสเตย์ออกเป็น 10 ด้าน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านที่พัก มาตรฐานที่ 2 ด้านอาหารและโภชนาการ มาตรฐานที่ 3 ด้านความปลอดภัย มาตรฐานที่ 4 ด้านอัยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน มาตรฐานที่ 5 ด้านรายนาน่าเที่ยว มาตรฐานที่ 6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาตรฐานที่ 7 ด้านวัฒนธรรม มาตรฐานที่ 8 ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ มาตรฐานที่ 9 ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ มาตรฐานที่ 10 ด้านประชาสัมพันธ์

ข้อมูลการท่องเที่ยวในพื้นที่อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

Tourism Authority of Thailand (2023) ได้ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวของอำเภอบางพลี สมุทรปราการไว้ว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวได้แก่ 1) วัดบางพลีใหญ่ใน (วัดหลวงพ่อด) เป็น

ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางมารศรีวิชัยองค์ใหญ่ พุทธลักษณะงดงามแบบศิลปะสุโขทัย ขนานนามองค์พระพุทธรูปว่า “หลวงพ่อด” นักท่องเที่ยวนิยมมากราบไหว้ขอพรเรื่องโชคลาภ และในวันขึ้น 14 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปีจะมีประเพณีรับบัว เป็นประเพณีแห่งสายน้ำของชุมชนบางพลีที่สืบทอดมายาวนาน 2) วัดบางพลีใหญ่กลาง (วัดพระนอนใหญ่) นมัสการพระนอนที่ใหญ่ที่สุดองค์หนึ่งในประเทศไทยพร้อมชมและปิดทองหัวใจพระครึ่งหนึ่งในชีวิต 3) ตลาดน้ำโบราณบางพลี ตลาดเก่าแกริมคลองสำโรง พื้นที่ตลาดเป็นพื้นที่ไม่สามารถเดินติดต่อกันได้

นอกจากนั้นในพื้นที่อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำเป็นอัตลักษณ์ของชุมชน ได้แก่ 1) ชุมชนริมน้ำตลาดโบราณบางพลี และ 2) ชุมชนบ้านบางกะอี่

ความต้องการของนักท่องเที่ยวในลักษณะเฉพาะโฮมสเตย์

Khamphpeeraphan และ Narisara (2018) ได้กล่าวไว้ว่า การบริการที่ดี มีมาตรฐาน เป็นปัจจัยที่นักท่องเที่ยวจะใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกพักโฮมสเตย์ นอกจากนั้น Montree (2018) ได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าพักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ช่องทางการติดต่อเข้าพัก บุคคลที่เดินทางมาด้วย ช่องทางการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับโฮมสเตย์ การส่งเสริมการตลาด บุคลากร และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้เครื่องมือรวบรวม ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถามกับผู้ประกอบการที่พักที่มีลักษณะใกล้เคียงกับที่พักโฮมสเตย์และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ส่วนการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 26 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่

1. ผู้ประกอบการที่พักที่มีลักษณะใกล้เคียงกับที่พักโฮมสเตย์ที่ยังให้บริการในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ผู้ประกอบการที่พักในแต่ละตำบล คือ ตำบลบางพลี ตำบลบางแก้ว ตำบลราชาเทวะ ตำบลบางปลา ตำบลบางโฉลง และตำบลหนองปรือ จำนวนทั้งหมด 35 แห่ง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด (จากการลงพื้นที่สำรวจในปี 2563)

ตำบลในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ	จำนวนผู้ประกอบการ ที่พักที่มีลักษณะใกล้เคียง กับที่พักโฮมสเตย์ (แห่ง)
ตำบลบางพลี	4
ตำบลบางแก้ว	1
ตำบลราชาเทวะ	7
ตำบลบางปลา	8
ตำบลบางโฉลง	12
ตำบลหนองปรือ	3
รวม	35

2. นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากไม่ทราบจำนวนนักท่องเที่ยวที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณกรณีไม่ทราบขนาดของประชากร โดยใช้สูตรของ Cochran สามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้ 384 คน เพื่อใช้อ้างอิงถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอบางพลี และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดการเก็บข้อมูลวิจัยจากแบบสอบถามเป็นจำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยการแจกแบบสอบถามให้นักท่องเที่ยวตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญต่าง ๆ ในอำเภอบางพลี ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน 2563 ซึ่งเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยของระดับคะแนนความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าพักโฮมสเตย์ ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง ระดับความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด

การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้นำชุมชน คือ นายกเทศบาล/ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 6 คน และผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 2 คน และเจ้าของบ้านพักแบบโฮมสเตย์ จำนวน 5 คน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ ท้องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 คน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว/ผู้ชำนาญงานด้านการท่องเที่ยว จำนวน 3 คน และมีคณาจารย์ จำนวน 2 คน รวมเป็นจำนวน 26 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โดยการใช้แบบสอบถามความต้องการของนักท่องเที่ยวในลักษณะเฉพาะโฮมสเตย์ ทั้ง 10 ด้าน ตามมาตรฐานของโฮมสเตย์ไทยและแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเจ้าของบ้านพักโฮมสเตย์ ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการตรวจสอบค่าความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และความเที่ยงจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ใช้แบบสอบถาม โดยนำไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างกรอกข้อมูลจำนวน 400 ฉบับ แล้วรับคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนมา 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interviews) ดำเนินการเก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่

สัมภาษณ์บุคคลสำคัญ (Key Informant) ด้วยการจดบันทึกข้อมูลสำคัญ การสังเกต บันทึกภาพ/บันทึกเสียง (ได้รับการอนุญาตจากผู้ส่งเสริมและสนับสนุน) และจัดเก็บเป็นไฟล์ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยใช้สถิติสำหรับการวิจัยคือ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปผู้ประกอบการที่พักที่มีลักษณะใกล้เคียงกับที่พักโฮมสเตย์ และนักท่องเที่ยวเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (Percentage) และทำการวิเคราะห์ระดับคะแนนความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการเข้าพักโฮมสเตย์ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดระดับคะแนนความต้องการ 5 ระดับ และนำข้อมูลที่ได้มาจากข้อคำถามปลายเปิดมารวบรวมหาความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักโฮมสเตย์ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

2. การวิเคราะห์เชิงวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกำหนดเป็นกลุ่มประเด็นความคิดเห็นในแต่ละกลุ่มนำมาเรียบเรียงร้อยความในประเด็นสำคัญในแต่ละความเห็นแต่ละกลุ่มซึ่งประกอบด้วย ประเด็นความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเจ้าของบ้านพักแบบโฮมสเตย์

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

สามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยโดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลลักษณะประชากรศาสตร์ผู้ประกอบการโฮมสเตย์ และสภาพทั่วไปของโฮมสเตย์ที่ยังให้บริการในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้อาศัยหลักที่พักอาศัยลักษณะใกล้เคียงกับโฮมสเตย์พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 57.10) มีสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกับ

ผู้อาศัยหลัก 3-5 คน (ร้อยละ 48.60) ระดับการศึกษา
อุดมศึกษา (ร้อยละ 65.71) อาชีพค้าขาย/ประกอบ
กิจการส่วนตัว (ร้อยละ 54.30) มีการบริหารจัดการ
ในส่วนนักท่องเที่ยวที่สามารถรองรับได้ต่อครั้ง 10 คน
ขึ้นไป (ร้อยละ 60) มีสิ่งอำนวยความสะดวกในที่พัก
เครื่องปรับอากาศ (ร้อยละ 37.15) และราคาพักแรม
1 คืน/1 ท่าน 700-1,000 บาท (ร้อยละ 34.30)

1.2 อภิปรายข้อมูลตามมาตรฐานโฮมสเตย์
ไทยพบว่า

1.2.1 ด้านที่พัก พบว่า ส่วนใหญ่จำนวน
นักท่องเที่ยวที่สามารถรองรับได้ต่อห้อง/หลัง 1-3 คน
(ร้อยละ 62.86) จำนวนห้องพักต่อหลัง/อาคาร 5 ห้อง
ขึ้นไป (ร้อยละ 34.30) จำนวนอาคารที่พัก/หลัง
3 อาคารที่พัก/หลัง (ร้อยละ 34.30) ลักษณะการ
เข้าพักแยกคนละหลังกับเจ้าของบ้าน (ร้อยละ 62.86)
ส่วนที่นอนในห้องพักเป็นเตียง (ร้อยละ 74.30) การ
ทำความสะอาดที่นอน หมอน ปลอกหมอน ทุกวัน
(ร้อยละ 85.70) ห้องอาบน้ำ/สุขาอยู่ภายในห้องนอน
(ร้อยละ 31.40) การจัดมุมพักผ่อนภายในบ้านพัก มี
มุมให้บริการชา กาแฟ (ร้อยละ 74.30)

1.2.2 ด้านอาหารและเครื่องดื่ม พบว่า
ส่วนใหญ่วัสดุ/วัตถุดิบที่ใช้ในการประกอบอาหาร
พื้นเมือง/อาหารท้องถิ่น (ร้อยละ 42.90) ในส่วนน้ำดื่ม
ที่ให้บริการนักท่องเที่ยวจากบริษัทผู้ผลิตที่ได้มาตรฐาน
(ร้อยละ 37.10) ภาชนะที่ใช้ในการบรรจุอาหารมีการ
ทำความสะอาดทุกครั้งหลังจากนักท่องเที่ยวใช้งาน
แล้ว (ร้อยละ 45.70) ห้องครัวและอุปกรณ์ที่ใช้ภายใน
ครัวมีการทำความสะอาดทุกครั้งหลังจากนักท่องเที่ยว
ใช้งานแล้ว (ร้อยละ 34.29)

1.2.3 ด้านความปลอดภัย พบว่า
ส่วนใหญ่การเตรียมความพร้อมและการปฐมพยาบาล
เบื้องต้นมีอาสาสมัครประจำบ้านและเครื่องมือ
ปฐมพยาบาลที่มีสภาพใช้ได้ทันทีไม่หมดอายุ (ร้อยละ
62.90) และมีการจัดระบบดูแลความปลอดภัย
มีการจัดเวรยามทั้งกลางวัน/กลางคืน (ร้อยละ 68.60)

1.2.4 ด้านอภัยภัยไม่ตรีของเจ้าของ
บ้านและสมาชิกพบว่า ส่วนใหญ่มีการต้อนรับที่อบอุ่น
และสร้างความคุ้นเคยในการแนะนำสมาชิกภายใน
บ้าน (ร้อยละ 48.60)

1.2.5 ด้านรายการนำเที่ยว พบว่า
ส่วนใหญ่ไม่มีรายการนำเที่ยวที่ชัดเจนสำหรับ
นักท่องเที่ยวซึ่งผ่านการยอมรับจากชุมชนแล้ว (ร้อยละ
65.70) การนำข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวต่าง ๆ มาไว้ให้
ผู้เข้าพักรับรู้จากเอกสารบริษัททัวร์ (ร้อยละ 42.90)
นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวเอง (ร้อยละ 54.29)
และเจ้าของบ้านพักหรือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นไม่สามารถ
สื่อสารภาษาต่างประเทศได้ (ร้อยละ 77.10)

1.2.6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม พบว่า ส่วนใหญ่มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ
(ร้อยละ 94.30) การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน
มีกฎ กติกา การใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชัดเจน
(ร้อยละ 65.70) และมีกิจกรรมในการลดผลกระทบ
จากการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมและลดภาวะโลกร้อนมีกิจกรรมดูแล
เครื่องใช้ไฟฟ้าตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด (ร้อยละ
71.40)

1.2.7 ด้านวัฒนธรรม พบว่า ส่วนใหญ่
การดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น
มีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นกับ
นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 40.00) และการรักษาวิถีชีวิต
ชุมชนคงไว้เป็นกิจกรรมปกติมีการดำเนินวิถีชีวิตที่เป็น
ปกติ (ร้อยละ 74.30)

1.2.8 ด้านการสร้างคุณค่าและมูลค่า
ของผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่มีผลิตภัณฑ์เพื่อ
เป็นของที่ระลึก ของฝาก หรือจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว
แต่ไม่มีการจัดทำของที่ระลึกที่เป็นสัญลักษณ์ เอกลักษณ์
ของชุมชนวางจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว (ร้อยละ
80.00)

1.2.9 ด้านการบริหารของกลุ่มที่พัก
พบว่า ส่วนใหญ่การรวมกลุ่มของชาวบ้านมี

คณะกรรมการบริหารกลุ่มที่พัก (ร้อยละ 68.60) แต่ไม่มีการตั้งกฎ กติกาในการทำงานของคณะกรรมการที่ชัดเจน (ร้อยละ 65.70) มีการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม มีระบบการคิดราคาที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม (ร้อยละ 45.70) ในส่วนระบบของการจองการลงทะเบียนและชำระเงินล่วงหน้า มีระบบการลงทะเบียนเข้าพัก ไม่มีการให้วงเงินมัดจำล่วงหน้าในการจองที่พัก (ร้อยละ 34.30) และมีการแจ้งรายละเอียดค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน (ร้อยละ 91.40)

1.2.10 ด้านประชาสัมพันธ์ พบว่าส่วนใหญ่จัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนด้วยตนเอง (ร้อยละ 42.90) และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สม่ำเสมอ (ร้อยละ 54.29)

2. ผลข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวในลักษณะเฉพาะโฮมสเตย์

2.1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.50) อายุ 41-50 ปี (ร้อยละ 40.80) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 50.50) และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท (ร้อยละ 39.50)

2.2 ผลระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านที่พัก ($\bar{X} = 3.56$) ด้านอาหาร ($\bar{X} = 3.72$) ด้านความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.67$) ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 3.65$) ด้านการสร้างความคุ้มค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน ($\bar{X} = 3.60$) ด้านการบริหารของกลุ่มโฮมสเตย์ ($\bar{X} = 3.85$) และด้านประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.99$) ในส่วนอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านอัตราค่าบริการของเจ้าของบ้านและสมาชิก ($\bar{X} = 3.46$) ด้านรายการนำเที่ยว ($\bar{X} = 3.41$) และด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.03$) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Munthong (2013) ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการให้บริการโฮมสเตย์ในส่วนกิจกรรมท่องเที่ยวพบว่า ควรต้องมีข้อมูลกิจกรรม

ท่องเที่ยวภายในที่พักให้กับนักท่องเที่ยว โดยผู้นำเที่ยวควรมีความพร้อมในการให้ข้อมูลท่องเที่ยว ต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยรอยยิ้ม และพาเที่ยวชมรอบ ๆ ที่พัก

2.3 ผลข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้จัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน เจ้าของบ้านพักแบบโฮมสเตย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสมุทรปราการ นักวิชาการด้านการท่องเที่ยว/ผู้ชำนาญงานด้านการท่องเที่ยว และมัคคุเทศก์ มีผลต่อแนวทางการสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ พบข้อมูลสำคัญ ดังนี้

2.3.1 โฮมสเตย์ที่ดีได้แก่ มีจุดบริการกลางให้คำปรึกษาเกี่ยวกับที่พัก มีความปลอดภัย มีราคามาตรฐานและเหมาะสม ไม่แข่งขันกันเองระหว่างกลุ่มที่พัก และมีสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ที่พักที่สวยงามตามธรรมชาติเหมาะสม คงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชน รวมทั้งมีเส้นทางที่สะดวกปลอดภัย เข้าถึงที่พักได้ง่าย ใช้เวลาไม่มากเกินไป และมีสถานที่รองรับยานพาหนะของนักท่องเที่ยว อีกทั้งมีงบประมาณดูแลถนน ไฟฟ้า ประปา ทางเข้าที่พักโดยหน่วยงานในพื้นที่มีระบบเทคโนโลยีสื่อสารอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมถึงชุมชน และมีหน่วยงานรับผิดชอบดูแล เพื่อความสะดวกในการติดต่อสื่อสารของนักท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงสำหรับจัดกิจกรรม นำสินค้าชุมชนแสดงหรือจำหน่าย รวมทั้งวางแผนร่วมกัน ดูแลอนุรักษ์สภาพแวดล้อมและกระจายสินค้าเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Toeypho และ Phothibat (2018) พบว่า แนวทางการพัฒนาศักยภาพโฮมสเตย์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ระบบนิเวศรอบ ๆ อาณาบริเวณ ระบบน้ำประปา ไฟฟ้า ห้องน้ำอาคารที่พักใช้ประโยชน์ ป้ายข้อมูล การให้ข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ที่เข้ามาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม รวมถึงต้องมีระบบขนส่งที่สะดวกสบาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้โดยสะดวก

2.3.2 เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ที่จะให้บริการที่พักโฮมสเตย์ ได้แก่ บ้านอยู่ท่ามกลางหรือไม่ไกลจากแหล่งกิจกรรมที่เป็นเอกลักษณ์ในพื้นที่ โดยทั่วไปไม่ควรเกิน 10 กิโลเมตร จากที่พักและมีทุนทรัพย์ที่เพียงพอต่อการปรับปรุงที่พักห้องพักเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งมีรายได้หลักหรือรายได้ประจำ และเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบที่พักและห้องพัก สามารถจัดสัดส่วนพื้นที่ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งมีความรู้เรื่องราวของชุมชนสำหรับเล่าเรื่องราวได้อย่างชัดเจน และเป็นเจ้าบ้านที่ดีให้บริการนักท่องเที่ยวด้วยความเต็มใจและให้ความร่วมมือในโครงการ กิจกรรมของหน่วยงานและชุมชนสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ Hannarong (2013) ได้กล่าวถึงการทำให้ที่พักโฮมสเตย์ว่า การจัดสรรพื้นที่บ้านที่พักเพื่อบริการนักท่องเที่ยวโดยคงความเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมประจำถิ่น ซึ่งสมาชิกภายในบ้านมีความยินดีและเต็มใจที่จะรับนักท่องเที่ยว พร้อมทั้งถ่ายทอดประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นแก่นักท่องเที่ยว และพานักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวและทำกิจกรรมต่าง ๆ และโฮมสเตย์ต้องอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้

2.3.3 การติดต่อจองที่พักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ติดต่อที่พักกับเจ้าของ/สมาชิกที่พักทางอีเมลหรือโทรศัพท์ ช่องทางอินเทอร์เน็ต และโซเชียลมีเดีย Line และติดต่อกับตัวแทนไม่ว่าจะเป็นมัคคุเทศก์ บริษัทนำเที่ยว รวมทั้งติดต่อผ่านกลุ่มนักท่องเที่ยวและหน่วยงานส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวของภาครัฐและเอกชน เช่น กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจังหวัด สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ และองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานที่พักโฮมสเตย์ของ Department of Tourism (2015) เกี่ยวกับมาตรฐานการบริหาร ที่พักสำหรับการมีสมาชิกหรือคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่รับรองและจัดให้มีระบบการจองบ้านพักในช่องทางต่าง ๆ รวมทั้งแจ้งรายละเอียด

ของค่าธรรมเนียมและบริการต่าง ๆ ที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบันไว้ในข้อมูลการประชาสัมพันธ์ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่ากิจกรรมนำเที่ยว ซึ่งอาจจะคิดเป็นรายคนหรือคิดในลักษณะเหมาจ่าย

2.3.4 หน่วยงานผู้ดูแลประสานงานโดยตรงระหว่างเจ้าของบ้านที่พักโฮมสเตย์กับนักท่องเที่ยว ได้แก่ เทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดูแลถนน ไฟฟ้า น้ำประปา สร้างความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับมาตรฐานของที่พัก อาทิ ความมั่นคงแข็งแรงของที่พัก ป้องกันอุบัติเหตุ ความสะอาดถูกสุขลักษณะ ป้องกันเชื้อโรค รวมทั้งกรมส่งเสริมการท่องเที่ยวและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) เป็นหน่วยงานสนับสนุนและส่งเสริมให้มีมาตรฐานและประชาสัมพันธ์รายชื่อที่พักที่ผ่านการรับรอง ประชาสัมพันธ์เพิ่มความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว สมาคมมัคคุเทศก์ และผู้ประกอบการก็นำเที่ยวมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการนำเสนอ/กำหนดโปรแกรมที่พักและท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว โดยมีมัคคุเทศก์เป็นผู้ประสาน อำนวยความสะดวกให้กับเจ้าของที่พักและนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Weeraphan (2020) ที่ศึกษาวิจัยพบว่า รัฐควรออกมาตรการเฉพาะในการกำกับดูแลกิจการโฮมสเตย์ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของกิจการโฮมสเตย์ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์มาตรการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้เข้าพักโฮมสเตย์ในด้านความปลอดภัยของชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน และควรมีการบูรณาการหน้าที่ในการกำกับดูแลและส่งเสริมกิจการโฮมสเตย์ โดยให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ และมีการสนับสนุนการจัดหาเงินลงทุนของชุมชนเพื่อการประกอบกิจการโฮมสเตย์

2.3.5 การบริหารจัดการที่พักโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวกลุ่มหรือคณะ ได้แก่ สำรวจและบริหารจัดการวัตถุดิบ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียง หากเกิดความจำเป็นต้องเสริมเพิ่มเติม

ต้องจัดเตรียมพื้นที่และห้องพักที่เพียงพอรวมถึงอุปกรณ์เครื่องนอนอย่างเหมาะสม อีกทั้งคำนึงถึงการสิ้นเปลืองของกิจกรรม ระยะเวลา และพาหนะในการรับ-ส่ง และจัดแบ่งหน้าที่ของสมาชิกหรือผู้รับผิดชอบต้อนรับคณะนักท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการดูแลอย่างทั่วถึงไม่ว่าจะเป็นอาหาร ห้องพัก การติดต่อและติดตามเพื่อความสะดวกและปลอดภัยให้กับคณะนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Duangpikul และ Methaphan (2018) พบว่า การบริหารจัดการกลุ่มโฮมสเตย์ควรเน้นการทำงานเป็นทีม ร่วมกันคิดและแลกเปลี่ยนความรู้แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความถนัดและความเหมาะสม ดำเนินงานโดยไม่มุ่งเน้นผลกำไร แบ่งหน้าที่ในการต้อนรับและการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอเพื่อจัดทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจและกลับมาพักอีกในโอกาสต่อไป

2.3.6 มาตรการดูแลเรื่องที่พัก ห้องน้ำ ห้องส้วม อาหาร น้ำดื่ม ภาชนะใส่อาหาร และความสะอาด บริเวณโดยรอบที่พัก ได้แก่ นำมาตรฐานสุขลักษณะอนามัยความปลอดภัยของสำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมกรมอนามัยมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Munthorn (2013) ผลการศึกษาพบว่า โฮมสเตย์ควรมีการดูแลที่พักให้มีความแข็งแรง อากาศถ่ายเทสะดวก บริเวณโดยรอบมีความสะอาด มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะดวกและสะอาด ห้องครัวสะอาดไม่มีกลิ่นเหม็น จัดเตรียมอาหารอย่างพิถีพิถันถูกหลักโภชนาการ มีน้ำดื่มที่สะอาด ปลอดภัย รวมทั้งภาชนะและอุปกรณ์ที่ใช้สะอาดถูกสุขลักษณะ

2.3.7 การจัดการเรื่องความปลอดภัย เมื่อเกิดเหตุร้ายหรือเหตุฉุกเฉินกับนักท่องเที่ยว ได้รับการอบรมสำหรับการปฐมพยาบาลเบื้องต้นจากหน่วยงานสาธารณสุข สถานพยาบาลในพื้นที่ และมีอุปกรณ์สื่อสาร เบอร์ฉุกเฉิน สำหรับการติดต่อหากเกิดเหตุการณ์ขึ้นกับนักท่องเที่ยว อาทิ โรงพยาบาล รถพยาบาล มูลนิธิ สถานีตำรวจ ดับเพลิง รวมทั้งจัดให้มีรักษาความปลอดภัยโดยผู้รักษาความปลอดภัย (ยาม) หรือติดกล้องวงจรปิด เพื่อการติดตาม ดูแล

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินที่พัก เจ้าของที่พัก และนักท่องเที่ยวติดประกาศหรือแจ้งเตือนนักท่องเที่ยวสำหรับการดูแลทรัพย์สินอันมีค่าของตนเองอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงมีสถานที่จัดเก็บสินค้ายามีค่าของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะและที่จัดเก็บมีความปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Weeraphan (2020) พบว่า รัฐควรออกมาตรการเฉพาะในการกำกับดูแลกิจการโฮมสเตย์เพื่อให้มีความเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของกิจการโฮมสเตย์ โดยอย่างน้อยต้องมีหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้เข้าพักในโฮมสเตย์ในด้านความปลอดภัยของชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ควรมีการบูรณาการหน้าที่ในการกำกับดูแลและส่งเสริมกิจการโฮมสเตย์ โดยให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการ

2.3.8 การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมที่พักโฮมสเตย์ในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาเส้นทางเข้าสู่แหล่งที่พักที่หลากหลายโดยองค์การบริหารส่วนตำบล และกำหนดทิศทางและแนวทางการต้อนรับนักท่องเที่ยวร่วมกัน แต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน รวมทั้งร่วมกันวิเคราะห์เรื่องราวที่อาจเป็นปัญหาของชุมชนอาจเข้าเกินขีดการรองรับของชุมชนและมีเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของภาคีเครือข่ายและนักท่องเที่ยวของชุมชนนำไปสู่ความเห็นที่แท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับ Janchur (2019) ที่กล่าวถึงความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวผ่านการระดมความคิดเห็นของคนในชุมชน ให้รับรู้ถึงปัญหาและแนวทางป้องกันร่วมคิด ตัดสินใจ วางแผน ดำเนินการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างชาวบ้านกับนักท่องเที่ยว

2.3.9 การวางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวร่วมกันของชุมชนและกลุ่มโฮมสเตย์ ได้แก่ จัดทำผังเส้นทางเข้าสู่ที่พักและแหล่งกิจกรรมในพื้นที่ร่วมกัน โดยคำนึงถึงความสะดวกของนักท่องเที่ยว อาทิ ป้ายที่พักและกิจกรรมที่บอกถึงระยะทาง ระยะเวลา

และจัดทำโปรแกรมท่องเที่ยวร่วมกันแบบบูรณาการ และครบวงจร โดยมุ่งเน้นโปรแกรมที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตามสภาวะการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เช่น ฝนตกน้ำท่วม ถนนชำรุด หรือเกิดภัยพิบัติอื่น ๆ และจัดทำประเภทแผนท่องเที่ยวร่วมกัน โดยมุ่งเน้นความต้องการของกลุ่มนักท่องเที่ยวเป็นหลัก อาทิ แผนท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แผนท่องเที่ยวภูมิปัญญาท้องถิ่น แผนท่องเที่ยวเชิงสำรวจ ประวัติศาสตร์ แผนท่องเที่ยววิถีชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการท่องเที่ยวชุมชนของ Duangpikul และ Methaphan (2018) ได้กล่าวว่า ชุมชนจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมของสถานที่และกิจกรรมต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลากหลาย หาเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของชุมชน หรือพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเฉพาะบริบทพื้นที่ให้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสภาวะการณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้

2.3.10 การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ เพิ่มกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อาทิ กิจกรรมปลูกกล้าไม้ยืนต้น กิจกรรมปั่นลูกบอลชีวภาพ กิจกรรมปลูกป่าชายเลน จัดประเพณียานพาหนะให้เหมาะสมกับการเดินทางไปยังแหล่งจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ สร้างการรับรู้ให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบเกี่ยวกับการเดินทางเข้าถึงแหล่งที่พัก รวมถึงกิจกรรมและข้อปฏิบัติต่อการเข้าพักและแหล่งจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวตามโปรแกรมที่กำหนดไว้ รวมถึงการปฏิบัติตามข้อห้ามหรือข้อควรระวังที่หน่วยงาน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนได้กำหนดขึ้นเกี่ยวกับการอนุรักษ์และรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานที่พักแบบโฮมสเตย์ของ Department of Tourism (2015) เกี่ยวกับการมีกิจกรรมที่สัมพันธ์กับงานการฟื้นฟูอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกป่า การจัดค่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสำหรับเยาวชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน และกลุ่มโฮมสเตย์มี

แผนงาน มาตรการ และแนวทางปฏิบัติในการดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

2.3.11 ประเภทของผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพื่อเป็นของที่ระลึกของที่พักรีสอร์ทได้แก่ พัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่บอกถึงเอกลักษณ์ของชุมชน และพัฒนาเป็นของที่ระลึกเพื่อการซื้อกลับ มีขนาดที่ไม่ใหญ่มากเกินไป หรือในแบบของจิวเวลรี่และบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการพกพาของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่มีความเปราะบางหรือเสี่ยงต่อการแตกง่ายควรบรรจุด้วยวัสดุแข็งแรง รูปทรงสวยงาม รวมทั้งมีสถานที่แสดงผลิตภัณฑ์ชุมชนและเรื่องราวพร้อมป้ายเล่าเรื่องที่มาเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความรู้และเพลิดเพลินในการเข้าชม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานที่พักแบบโฮมสเตย์ของ Department of Tourism (2015) เกี่ยวกับการสร้างคุณค่าและมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นของที่ระลึก ของฝาก เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นสิ่งประดิษฐ์ เสื้อผ้า สิ่งทอของที่ระลึก โดยใช้วัตถุดิบท้องถิ่นเป็นหลัก โดยเน้นผลิตภัณฑ์ที่สร้างคุณค่าและมูลค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน พร้อมสร้างเรื่องราวและนำมาเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยว การสอนทอผ้า การสอนทำอาหารพื้นถิ่น และการแสดงพื้นบ้านต่าง ๆ

2.3.12 การบริหารจัดการของกลุ่มที่พักโฮมสเตย์ ได้แก่ จัดตั้งคณะกรรมการของกลุ่มที่พักโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการบริหารงานของกลุ่ม และแบ่งงาน แบ่งหน้าที่ตามความถนัด ตามความรู้ ความสามารถด้วยความสมัครใจของกรรมการแต่ละคน รวมทั้งกำหนดข้อปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบของคณะกรรมการ เพื่อปรับปรุงงานที่พักให้มีประสิทธิภาพมีคุณภาพตามความต้องการของนักท่องเที่ยว และการมอบหมายกรรมการเพื่อประสานความร่วมมือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดพัฒนาที่พักอย่างเป็นระบบสร้างมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Srilachai (2016) ได้ศึกษา เรื่อง แนวทางการ

จัดการรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบริหารจัดการโฮมสเตย์ในระยะยาว แนวทางหนึ่งคือ การรักษามาตรฐานโฮมสเตย์ไว้และพัฒนา ปรับปรุง โฮมสเตย์อยู่เสมอ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มโฮมสเตย์ต้องมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล รวมถึงการทำงานต้องมีการจัดสรรรายได้อย่างยุติธรรม แจกแจงรายละเอียดให้ทุกคนรับรู้ รับทราบ สามารถตรวจสอบได้ มุ่งไปที่ผลประโยชน์ของชุมชนเป็นที่ตั้ง

2.3.13 การรับนักท่องเที่ยวของกลุ่มโฮมสเตย์ ได้แก่ จอห์นที่พักโดยตรงผ่านทางเจ้าของที่พัก/สมาชิกที่ทำการของที่พักโฮมสเตย์ ทางไปรษณีย์ ทางโทรศัพท์ ทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโซเชียลมีเดีย Line Facebook และจองผ่านการประสานงานตามโปรแกรมท่องเที่ยวของมัคคุเทศก์ บริษัทนำเที่ยวและจองห้องพักโดยใช้สื่อประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานการท่องเที่ยว สำนักงานในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อส่งผ่านไปถึงนักท่องเที่ยวหรือตัวแทนหรือผู้ประสานในการนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่ที่พักโฮมสเตย์ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยของ Department of Tourism (2015) เรื่อง การจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวของการทำธุรกิจโฮมสเตย์โดยการนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ อย่างเช่น ใช้ระบบการจองผ่านโซเชียลมีเดีย Line Facebook หรือระบบตัวแทนขายต่าง ๆ หรือระบบจองผ่านเว็บเพจของที่พักโฮมสเตย์

2.3.14 รูปแบบการประชาสัมพันธ์โฮมสเตย์ของชุมชน ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหน้าเว็บไซต์ของหน่วยงาน และมีเอกสาร แผ่นพับ ข้อมูลเผยแพร่ให้กับนักท่องเที่ยวโดยตรง โดยการจัดทำของกลุ่มที่พักหรือเจ้าของ รวมทั้งสมัครเข้าใช้งานผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่จุดเด่นที่พัก ภาพถ่าย และรายละเอียดของที่พักให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้อย่างกว้างขวางโดยคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม และประชาสัมพันธ์ผ่านมัคคุเทศก์ อาสาสมัคร นักเล่าเรื่อง ที่เข้ามาเยี่ยมชมที่พัก

หรือเข้ามาอบรมนำเรื่องราวของที่พักไปเผยแพร่ และจัดทำป้ายที่มีขนาดมองเห็นได้ง่ายและชัดเจน ติดตั้งตามจุดสำคัญในพื้นที่ชุมชนหรือเส้นทางเข้า ทางหลักและทางรอง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงและรับรู้ถึงการมีที่พักโฮมสเตย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sukanthasirikul (2015) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพการตลาดบริการของโฮมสเตย์ว่า ควรเพิ่มช่องทางในการติดต่อให้มากขึ้น เช่น เว็บไซต์ อีเมล หรือกลุ่มต่าง ๆ เพิ่มป้ายบอกทางให้ชัดเจน ร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐในการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบใหม่ และการประชาสัมพันธ์ให้บ่อยมากขึ้น

2.3.15 การทำโฮมสเตย์มีผลกระทบทางบวกและทางลบกับชุมชน ได้แก่ ผลกระทบทางลบต่อชุมชนเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าสู่ชุมชนมีจำนวนมากทำให้พื้นผิวถนนในชุมชนชำรุดและปัญหาน้ำประปาไม่เพียงพอต่อการใช้ของคนในชุมชน และเสี่ยงต่อความปลอดภัยของคนในชุมชน ซึ่งผู้ไม่หวังดีอาจแฝงเป็นนักท่องเที่ยวและทำผิดกฎหมาย อาทิ จี้ ลักขโมยสิ่งของในชุมชน ซึ่งยากแก่การควบคุม รวมทั้งความสูญเสียความเป็นส่วนตัวและวิถีการดำเนินชีวิตของคนชุมชน กล่าวคือ เมื่อการสัญจรแออัดส่งผลให้การดำเนินชีวิตของคนในชุมชนไม่ได้รับความสะดวกเหมือนเดิม รวมถึงมีความเสี่ยงที่จะเกิดอุบัติเหตุได้ตลอดเวลา และทำลายระบบนิเวศของชุมชนอันเกิดจากการทำลายสิ่งแวดล้อม การทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทางของนักท่องเที่ยว การละเลยประกาศเกี่ยวกับการอนุรักษ์รักษาสีสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับ Kheawhom และ Khemakhunasai (2017) ได้กล่าวถึงผลทางลบว่า รูปแบบการพักแรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของวัฒนธรรมใหม่ ๆ ที่เข้ามาในสังคมไทย อาจทำให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการรับวัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยวที่มาจากถิ่นอื่น และชุมชนจะมุ่งหวังรายได้จากโฮมสเตย์ จนกลายเป็นธุรกิจที่พักเชิงพาณิชย์จนเกิดการพัฒนาสภาพแวดล้อม

ที่เกินขอบเขตและความสามารถที่ทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลง รวมถึงการทำลายธรรมชาติโดยไม่ตั้งใจและอาจเกิดที่พิกแบบโฮมสเตย์ที่ไม่มีมาตรฐานหรือกฎหมายไม่รองรับ ดังนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงเสมอในการพัฒนาโฮมสเตย์ นั่นคือการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชุมชนและมาตรฐานของโฮมสเตย์ไทย สำหรับผลกระทบทางบวกต่อชุมชนเกี่ยวกับเผยแพร่เอกลักษณ์ชุมชน วัฒนธรรมประเพณี และวิถีชีวิตสู่สังคมอย่างกว้างขวางเป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น และงานสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน รวมทั้งเกิดการตื่นตัวของคนในชุมชนและการมีกิจกรรมที่หลากหลายในชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่สามารถจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้นมีงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสวัสดิการให้กับคนในชุมชนสอดคล้องกับ Koedmenul (2018) ได้กล่าวถึงผลทางบวกว่าโฮมสเตย์นอกจากก่อให้เกิดรายได้เข้าสู่เจ้าของบ้านและชุมชนท้องถิ่นแล้วนั้น ยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์วิถีชีวิต ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของคนในชุมชน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางมาเที่ยวชม เท่ากับเป็นการรักษามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนเอาไว้ให้คนรุ่นลูกหลานได้ศึกษาเรียนรู้ต่อไป

3. ผลข้อมูลแนวทางการสร้างโฮมสเตย์ให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของชุมชนในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ผลข้อมูลสำคัญต่อแนวทางสร้างที่พักที่เหมาะสมจากการสนทนากลุ่ม โดยนักวิชาการ/ผู้ชำนาญงานด้านการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ และเจ้าของที่พักแบบโฮมสเตย์ พบประเด็นสำคัญ ดังนี้ สถานที่พักควรมีทำเลที่ตั้งใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชนและมีบริเวณเนื้อที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมมีบรรยากาศความร่มรื่นของธรรมชาติโดยไม่ต้องปรุงแต่งมากนัก อีกทั้งหากจำเป็นต้องปรับปรุงเสริมหรือเพิ่มเติมเพื่อความแข็งแรงและปลอดภัยควรคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของบ้านพัก โฮมสเตย์ควรนำ

อัตลักษณ์และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนมาปรับใช้ในการตกแต่งโฮมสเตย์หรือพื้นที่ส่วนกลางให้เกิดความสวยงาม น่าสนใจ น่าอยู่ และน่าประทับใจ เช่น ไม้ฉลุลูกปัดจากตำบลบางเสาธง ผลิตภัณฑ์เปลือกไข่จิตรศิลป์ จากตำบลบางโฉลง เป็นต้น สร้างความสวยงามและความน่าสนใจ สร้างอัตลักษณ์ได้เป็นอย่างดี และอยู่ในสถานที่ที่เข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวโดยไม่ทำให้มีความลำบากมากนัก อาทิ ถนน ประปา ไฟฟ้า การสื่อสาร สัญญาณอินเทอร์เน็ต/มือถือ มีร้านสะดวกซื้อของชุมชน และโรงพยาบาลตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียง โฮมสเตย์ต้องมีเมนูอาหารจากวัตถุดิบท้องถิ่นนำมาพัฒนาออกแบบเมนูอาหารเพื่อสุขภาพ เช่น ปลาสด กะปิ กุ้งเหยียด ข้าวห่อใบบัว เพราะอำเภอบางพลีมีคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติที่เต็มไปด้วยดอกบัว รวมทั้งโฮมสเตย์หรือชุมชนต้องมีประวัติความเป็นมาเรื่องเล่า มีกิจกรรม ความเชื่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในชุมชน เช่น ให้นักท่องเที่ยวได้ประดิษฐ์ดอกไม้จากใบเตยหอม ได้ลองเรือชมธรรมชาติริมคลองบางปลา รับชมละครชาตรีที่เก่าแก่ของตำบลบางปลา ได้รับรู้ประวัติความเป็นมาของประเพณีรับบัว ได้สักการะ “หลวงพ่อดโต” และได้เรียนรู้วิถีชีวิตแห่งสายน้ำของชุมชนตลาดโบราณบางพลี รวมทั้งอยู่ในแหล่งจำหน่ายวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ ผลิตภัณฑ์ชุมชนและสินค้าในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง ไม่ว่าจะเป็นเครื่องหนังปลากระเบนของตำบลบางโฉลง สมุนไพรจากธรรมชาติ ชาดาวินคาของตำบลบางแก้ว ผลิตภัณฑ์ผลไม้แปรรูปจากตำบลต่าง ๆ เป็นต้น และเป็นจุดร่วมหรือศูนย์รวมของความร่วมมือร่วมใจของคนในชุมชน รวมทั้งมีมาตรฐานที่พักตามข้อกำหนดของกรมการท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนซึ่งคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชุมชน

จากข้อมูลสำคัญแนวทางการสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับชุมชน อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ แสดงตามภาพ ดังนี้

ภาพที่ 1 แนวทางการสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับชุมชน

สรุปผล

จากการศึกษาแนวทางการจัดสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่พักส่วนใหญ่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ 1-3 คน ต่อห้อง/หลัง ด้านอาหารและเครื่องดื่มใช้วัสดุ/วัตถุดิบท้องถิ่นนำมาพัฒนาออกแบบสู่เมนูอาหารเพื่อสุขภาพ มีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น มียาสามัญประจำบ้านและเครื่องมือปฐมพยาบาลที่มีสภาพใช้ได้ทันที เจ้าของบ้านและสมาชิกให้การต้อนรับที่อบอุ่น มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ แต่ยังไม่มียานพาหนะที่ชัดเจน จึงควรจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวที่น่าเสนอความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนที่แตกต่างจากชุมชนอื่น ๆ โดยดำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ควรมีผลิตภัณฑ์จากชุมชนที่เป็นสัญลักษณ์ของชุมชนเอง ใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นมาผลิตเป็นสินค้าที่ระลึก หรือให้

นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประดิษฐ์สินค้าที่ระลึกด้วยตนเอง จะเป็นการเพิ่มมูลค่าและคุณค่าของสินค้าได้เป็นอย่างดี มีการรวมกลุ่มของชาวบ้านแต่ยังไม่มี การรวมกลุ่มของผู้ประกอบการที่พัก จึงควรมีการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการที่พักโฮมสเตย์เพื่อการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ ส่วนการประชาสัมพันธ์ มีเอกสารสื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของชุมชนด้วยตนเองผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้และอยากจะเดินทางมาท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่ใช้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ จะต้องการในเรื่องของที่พักที่สะอาด ปลอดภัย อาหารที่อร่อยถูกสุขอนามัย มีวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชุมชนให้เรียนรู้ มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และมีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์

แนวทางการสร้างโฮมสเตย์ให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของชุมชน ควรมีทำเลใกล้กับแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและมีเนื้อที่เพียงพอต่อการทำกิจกรรม มีบรรยากาศความร่มรื่นไม่ต้องปรุงแต่ง คงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของบ้านพัก ควรมีอัตลักษณ์และผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของชุมชนมาปรับใช้ในการตกแต่งโฮมสเตย์หรือพื้นที่ส่วนกลาง และอยู่ในสถานที่ที่เข้าถึงไม่ลำบากมากนัก มีประวัติความเป็นมาของชุมชน เรื่องเล่า มีกิจกรรมให้กับนักท่องเที่ยวได้สัมผัสเรียนรู้ มีเมนูอาหารจากวัตถุดิบท้องถิ่น มีแหล่งจำหน่ายวัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ และสินค้าในพื้นที่หรือพื้นที่ใกล้เคียง เป็นจุดร่วมหรือศูนย์รวมของความร่วมมือนร่วมใจของคนในชุมชน และนำมาตรฐานที่พักตามข้อกำหนดของกรมการท่องเที่ยวมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชน และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการที่พัก ก่อให้เกิดรายได้ของชุมชนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลการศึกษามีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของเจ้าของที่พักที่จัดสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ ในการรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชน

1.2 จัดตั้งเป็นศูนย์ถ่ายทอดเพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำให้กับผู้สนใจเกี่ยวกับการจัดสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ในชุมชน

1.3 เป็นข้อมูลสำคัญที่หน่วยงานในพื้นที่ อาทิ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ และหน่วยงานที่สนับสนุนการท่องเที่ยว ได้นำเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับผู้ที่สร้างที่พักแบบโฮมสเตย์

1.4 จัดทำคู่มือการสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อให้หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการท่องเที่ยวได้ศึกษาทำความเข้าใจเพิ่มประสิทธิภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้าสู่ชุมชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเชิงลึกกับพื้นที่อื่น ๆ อาจใช้ผลการศึกษาและแนวทางเดียวกันเพื่อเปรียบเทียบแนวทางการสร้างที่พักแบบโฮมสเตย์ที่หลากหลาย

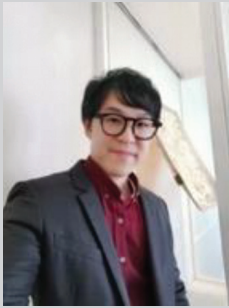
2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแบบโครงสร้างที่พักโฮมสเตย์ที่เหมาะสมกับพื้นที่เพื่อให้เจ้าของที่พักได้เห็นภาพพื้นที่ใช้สอยได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยติดตามผลการคงอยู่ของที่พักโฮมสเตย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีข้อมูลย้อนกลับ เป็นการติดตามและพัฒนา รวมถึงการดำเนินกิจกรรมให้เกิดประสิทธิภาพ

References

- Department of Tourism. (2015). *Thailand homestay standard*. Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Duangpikul, K., & Methaphan, J. (2018). Homestay and sustainable tourism management in Nan Province. *Journal of Graduate Research*, 9(1), 217-234. [in Thai]
- Hannarong, P. (2013). *The study of floating-basket homestay's quality for tourism a case study of floating-basket homestay in Pae Subdistrict, Mueang District, Rayong Province* [Master's thesis]. Dhurakij Pundit University. [in Thai]
- Janchur, C. (2019). *A education of suitability for development mechanism for local research management, community-based tourism in peasant way by associate member in lower north in Thailand*. The Thailand Research Fund. [in Thai]

- Khampheeraphan, C., & Narisara, K. (2018). *Tourist satisfaction toward the services of Kumpee Homestay, Kumpee Subdistrict, Borabue District, Maha Sarakham Province*. Maha Sarakham University. [in Thai]
- Kheawhom, K., & Khemakhunasai, P. (2017). The Body of Knowledge on Homestay Accommodation in Thai Context (B.E. 2544-2558). In *Proceeding of The 8th Hatyai National and International Conference* (pp. 161-173). Hatyai University. [in Thai]
- Koedmenul, M. (2018). Factors affecting foreign tourists traveling to homestay in Thailand: A case study of homestay in Southern area. *Rajabhat Rambhai Barni Research Journal*, 12(2), 110-120. [in Thai]
- Montree, K. (2018). Factors affecting foreign tourists traveling to homestay in Thailand: A case study of homestay in Southern area. *Rajabhat Rambhai Barni Research Journal*, 12(2), 110-120. [in Thai]
- Munthon, P. (2013). *Opinions of tourists on service of peace garden homestay, located in Pak Tho, Ratchaburi Province, using Thai home stay standard* [Master' s thesis]. Dhonburi Rajabhat University. [in Thai]
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2023). *The twelfth national economic and social development plan (2023-2027)*. <https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=plan13> [in Thai]
- Panalaisampan, C. (2016). *A managing development of tourism system in Karen youth, located in Phamon Village, Doi Inthanon National Park, Chiang Mai for paticipate in sustainable tourism*. The Thailand Research Fund. [in Thai]
- Srilachai, A. (2016). *Guidelines for sustainable tourism management for community-based torism, a case study of Ban Kokmuang, Jorakhemak, Prakhonchai District, Buriram Province* [Master' s thesis]. Bangkok University. [in Thai]
- Sukanthasirikul, K. (2015). *Developing of services marketing capability of homestay standard in Nakorn-Ratchasima Province*. Suranaree University of Technology. [in Thai]
- Toeypho, K., & Phothibat, P. (2018). Homestay culture: Developing model of management tourism by community Wang Nam Khiao District, Nakhon Ratchasima Province. *Prae-wa Kalasin Journal of Kalasin University*, 5(1), 20-40. [in Thai]
- Tourism Authority of Thailand. (2023). *Recommended attractions*. <http://thai.tourismthailand.org> [in Thai]
- Weeraphan, P. (2020). The problem of applying the laws regarding the security control of the residents in the lodging businesses, other than hotel businesses, in Sangkom area, Nongkhai. *The Journal of Pacific Institute of Management Science*, 6(1), 1-13. [in Thai]

Name and Surname: Anuchit Jantararotai

Highest Education: Master of Arts, Naresuan University

Affiliation: Dhonburi Rajabhat University

Field of Expertise: Hotel and Tourism